

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžsk/49/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018200035
Dátum vydania rozhodnutia: 25.11.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Nevedelová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1018200035.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členiek senátu JUDr. Judity Kokolevskej a JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobkyne: W. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. X, XX-XXX P., P. E., zastúpenej advokátskou kanceláriou V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdého 738/4, Žilina, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, Bratislava, za účasti: WERPAL, s. r. o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. 18445-3/2017-BA z 23. októbra 2017, o kasačnej sťažnosti žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 28Sa/19/2018 z 15. januára 2019, takto

rozhodol:

I. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 28Sa/19/2018 z 15. januára 2019 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 18445-3/2017-BA z 23. októbra 2017 z r u š u j e a vec jej v r a c i a na ďalšie konanie.

II. Žalovaná j e p o v i n n á nahradiť žalobkyni plnú náhradu účelne vynaložených trov kasačného konania ako aj konania pred krajským súdom.

III. Ďalšiemu účastníkovi konania, spoločnosti WERPAL, s. r. o. sa náhrada trov konania n e p r i z n á v a .

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Žiline rozsudkom sp. zn. 28Sa/19/2018 z 15.01.2019 zamietol žalobu o preskúmanie rozhodnutia žalovanej č. 18445-3/2017-BA z 23.10.2017 (preskúmané rozhodnutie). Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca rozhodnutím č. 48138-1/2014-CA z 10.11.2014 rozhodla, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi WERPAL, s. r. o. od 01.12.2013 podľa slovenskej legislatívy. Preskúmaným rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a príbratého účastníka konania a prvostupňové rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca č. 48138-1/2014-CA z 10.11.2014 potvrdila. Svoje rozhodnutie odôvodnila tým, že jej bolo doručené oznámenie poľskej inštitúcie sociálneho zabezpečenia ZUS, ktorým ZUS určila, že žalobkyňa podlieha od 01.12.2013 právnym

predpisom Poľskej republiky.

2. Krajský súd v Žiline sa v odôvodnení rozsudku stotožnil s právnym názorom žalovanej, že v danom prípade za situácie, keď bola pre žalobkyňu určená poľská legislatíva podľa čl. 16 ods. 2, 3 vykonávacieho nariadenia, čo v konaní nebolo sporné, nie je kompetencia súdu tento postup správnych orgánov preskúmať a vyhodnocovať. Podľa názoru krajského súdu bolo potom v kompetencii Sociálnej poisťovne, pobočky Čadca rozhodnúť v zmysle § 178 ods. 1 písm. a) bod I zákona o sociálnom poistení o nevzniku jednotlivých povinných poistení žalobkyne ako zamestnankyni WERPAL, s. r. o. od 01.12.2013. Mal preukázať, že zamestnávateľ žalobkyne túto fyzickú osobu prihlásil do registra Sociálnej poisťovne dňom 01.12.2013 a zároveň, že od 01.12.2013 sa na žalobkyňu vťahuje v oblasti sociálneho poistenia poľská legislatíva, a preto nemôže byť zároveň poistencom na území Slovenskej republiky. Zdôraznil, že prvostupňovým správnym rozhodnutím nebolo rozhodnuté o uplatniteľnej legislatíve vo vzťahu k žalobkyne. Prvostupňový správny orgán žiadnym spôsobom nevykonával dokazovanie vo vzťahu k vykonávanej práci žalobkyne na území Slovenskej republiky. Uvedol, že ak potom správny orgán v rozhodnutí vychádzal zo skôr vydaného určenia príslušnej legislatívy poľského orgánu sociálneho zabezpečenia o určení uplatniteľnej legislatívy, ktorým bol viazaný, len odstránil rozpor, ktorý vzhľadom na podanie tejto prihlášky bol daný. Sociálna poisťovňa teda bola povinná akceptovať definitívne určenie uplatniteľných právnych predpisov. Potom s poukazom na vnútroštátnu úpravu v otázke sporných nedávkových konaní bola oprávnená rozhodnúť aj o (ne)vzniku povinného nemocenského dôchodkového poistenia a povinného poistenia v nezamestnanosti žalobkyne ako zamestnanca po tom, čo bola táto osoba prostredníctvom príslušného formulára zaregistrovaná v registri poistencov žalovanej; nerozhodovala o veci samej podľa zákona o sociálnom poistení, len deklarovala nevznik sociálneho poistenia podľa slovenskej legislatívy a v konečnom dôsledku nedostatok svojej právomoci vo veci konať.

3. Proti uvedenému rozsudku krajského súdu podala včasnú kasačnú sťažnosť žalobkyňa (sťažovateľka), podľa ktorej žalovaná nebola oprávnená vydať rozhodnutie o nevzniknutí sociálneho poistenia žalobkyne v čase, kedy nemala k dispozícii potvrdenie o právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutia príslušnej poľskej sociálnej poisťovne o určení uplatniteľnej legislatívy. Mala za to, že určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS nie je definitívne; v Poľsku možno voči predbežnému určeniu uplatniteľnej legislatívy podať riadny opravný prostriedok, pričom vec je ukončená až právoplatným rozhodnutím súdu. Napadnuté rozhodnutie žalovanej považovala za predčasné, vydané na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Žiadala, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

4. Žalovaná s napadnutým rozsudkom krajského súdu súhlasila a žiadala kasačnú sťažnosť zamietnuť.

5. Podaním zo dňa 07.07.2020 žalobkyňa žiadala o zmenu dôvodov kasačnej sťažnosti, pretože Veľký senát Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 1Vs/1/2018 prijal zjednocujúce právne stanovisko, na základe ktorého definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Podľa názoru žalobkyne napadnuté rozhodnutie žalovanej bolo vydané bez právneho základu. Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca konajúc ako prvostupňový správny orgán bola povinná postupovať spôsobom, že podanú prihlášku žalobkyne do systému slovenského sociálneho poistenia zašle príslušnej poľskej sociálnej poisťovni a konanie na území Slovenskej republiky vo vzťahu k žalobkyne zastaví. Akýkoľvek iný právny postup voči žalobkyne v predmetnej právnej veci nemá podľa právneho názoru žalobkyne oporu v žiadnom slovenskom právnom predpise a je z toho dôvodu nezákonný. Podľa právneho názoru žalobkyne tak na základe vyššie uvedených dôvodov neobstojí právny názor Krajského súdu v Žiline prijatý v rozsudku, že žalovaná bola oprávnená potom, ako došlo k definitívnemu určeniu rozhodnej legislatívy vo vzťahu žalobkyne podľa čl. 13 ods. 3 vykonávacieho nariadenia a z dôvodu, aby odstránil dôsledky nesprávnej registrácie žalobkyne v slovenskom systéme verejného sociálneho poistenia, vydať napadnuté rozhodnutie. Na základe vyššie uvedených skutočností žalobkyňa žiadala, aby kasačný súd rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie alebo zmenil

rozhodnutie krajského súdu tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako kasačný súd (§ 438 ods. 2 SSP) preskúmal napadnutý rozsudok krajského súdu spolu s konaním, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že kasačná sťažnosť žalobkyne je dôvodná.

7. Podľa čl. 2 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (základné nariadenie) toto nariadenie sa vzťahuje na štátnych príslušníkov členského štátu, osoby bez štátnej príslušnosti a utečencov, ktorí majú bydlisko v členskom štáte a podliehajú alebo podliehali právnym predpisom jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na ich rodinných príslušníkov a ich pozostalých.

8. Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

9. Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určia v súlade s touto hlavou.

10. Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

11. Podľa čl. 16 ods. 1 Nariadenia (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 987/2009 z 16.09.2009, ktorým sa stanovuje postup vykonávania Nariadenia (ES) č. 883/2004 o koordinácii systémov sociálneho zabezpečenia (vykonávacie nariadenie) osoba, ktorá vykonáva činnosti v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

12. Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

13. Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

14. Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

15. Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

16. Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

17. Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

18. Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

19. Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

20. Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

21. Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

22. Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

23. Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

24. Podľa § 120 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu, styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

25. Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je:

a) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,

b) dôchodkové poistenie, a to:

1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,

2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobého nepriaznivého zdravotného stavu poistencu a pre prípad úmrtia,
c) úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania,
d) garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky na starobné dôchodkové sporenie“) nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
e) poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

26. Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

27. V konaní nebolo sporné, že žalobkyňou je fyzická osoba s bydliskom v Poľskej republike, ktorá vykonáva činnosť na vlastný účet v Poľskej republike a ktorá zároveň uzavrela pracovnú zmluvu so zamestnávateľom v Slovenskej republike. Na žalobkyňu sa priamo vzťahuje základné nariadenie a jeho vykonávacie nariadenie. V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodne čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcom všeobecnú platnosť, je záväzný vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch. Nariadenie je nástrojom unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

28. Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia: institution of the place of residence, inštitúcie miesta bydliska, der Träger des Wohnorts), ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednávanej veci nebolo sporné, že žalobkyňa má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobkyňu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

29. Otázka, či žalobkyňa spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je príslušná výlučne inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o. i. aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho by táto osoba podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy. Bez toho, aby bola záväzne určená legislatíva konkrétneho štátu príslušnou inštitúciou, nie je možné rozhodovať o hmotnoprávnej otázke, či je alebo nie je žalobkyňa osobou vykonávajúcou činnosť ako zamestnanec a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch.

30. Pokiaľ žalovaná v preskúmanom rozhodnutí odkazuje na čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia a na existenciu dohody medzi ZUS a Sociálnou poisťovňou, ktorá nemusí mať podľa vykonávacieho nariadenia písomnú formu, kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v každom prípade musí byť existencia takejto dohody žalovanou preukázaná a určenie uplatniteľnej legislatívy nesmie byť arbitrárne.

Prispôsobenie faktov alebo udalostí, ku ktorým dochádza v jednom členskom štáte, nemôže v žiadnom prípade viesť k tomu, aby sa iný členský štát stal príslušným alebo jeho právne predpisy uplatniteľnými (bod č. 11 preambuly vykonávacieho nariadenia).

31. Podľa kasačného súdu z administratívneho spisu žalovanej nie je jednoznačne preukázaná existencia určenia príslušnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 2 a 3 vykonávacieho nariadenia, Administratívny spis obsahuje len list poľskej inštitúcie sociálneho poistenia z 10.03.2014 adresovaný žalobkyni, avšak neobsahuje oficiálny preklad tohto listu a zo spisu nie je zrejmé, či určenie legislatívy bolo definitívne alebo bolo namietané. Ďalej z administratívneho spisu nevyplýva ani skutočnosť, že prebieha(la) komunikácia s príslušnou inštitúciou sociálneho zabezpečenia Poľskej republiky (inštitúcia štátu bydliska) z dôvodu určenia uplatniteľnej legislatívy.

32. Podľa názoru kasačného súdu žalovaná bola povinná vyčkat' na definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS. Správne orgány Slovenskej republiky v oboch stupňoch neboli oprávnené pred právoplatným a vykonateľným rozhodnutím o uplatniteľnej legislatíve akokoľvek rozhodnúť, keďže nebolo zrejmé, či na prejednanie danej veci je príslušná slovenská alebo poľská inštitúcia sociálneho zabezpečenia.

33. Ak sa určenie poľskej legislatívy stalo či stane konečným, nemá Sociálna poisťovňa právomoc vôbec konať a rozhodovať, čo je skutočnosť vyplývajúca jednak z účelu nariadení, ako aj zo slovenského právneho poriadku. Ako už kasačný súd vyššie uviedol, práve predchádzanie mnohosti uplatniteľných systémov sociálneho zabezpečenia a príslušných orgánov bolo dôvodom prijatia nariadení. Osoby, na ktoré sa základné a vykonávacie nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu, a z tohto dôvodu je tiež účelné, aby aj právomoc na vykonávanie sociálneho poistenia a akýchkoľvek konaní a rozhodovaní s ním spojených mala inštitúcia sociálneho zabezpečenia iba jedného členského štátu. K rovnakým záverom súd dospel aplikáciou slovenského právneho poriadku. Sociálna poisťovňa ako štátny orgán môže konať iba v rozsahu a spôsobom určeným zákonom, v tomto prípade zákonom o sociálnom poistení. Zákon o sociálnom poistení vymedzuje právomoc žalovanej vykonávať sociálne poistenie ako aj jeho rozsah, pričom tiež určuje jej špeciálne oprávnenia vo vzťahu k inštitúciám členských štátov Európskej únie, avšak aplikáciu legislatívy iného členského štátu v prípade jej určenia zákon medzi právomoci Sociálnej poisťovne nezaradil. Ak teda bola či bude právoplatne určená legislatíva Poľskej republiky, iba inštitúcia ZUS má právomoc konať vo veci sociálneho poistenia žalobkyne.

34. Právne úvahy, týkajúce sa úplnosti zistenia skutočného stavu veci čo do preukázania, či žalobkyňa reálne činnosť zamestnankyne na území Slovenskej republiky vykonávala, považuje kasačný súd pre rozhodnutie veci za nadbytočné.

35. K podaniu žalobkyne zo dňa 07.07.2020 kasačný súd dodáva, že vzhľadom na odlišný právny názor vyjadrený v rozhodnutiach rôznych senátov Najvyššieho súdu Slovenskej republiky Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v uznesení č. k. 1Vs/1/2018 prijal záver, ktorým judikatúru v tejto oblasti zjednotil. V tomto uznesení uviedol, že definitívne určenie uplatniteľnej legislatívy iného členského štátu Európskej únie od určitého dátumu podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia alebo vzájomnou dohodou podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia vylučuje právomoc Sociálnej poisťovne ako inštitúcie podľa čl. 1 písm. p/ základného nariadenia na rozhodovanie o uplatniteľnej legislatíve. Zároveň Veľký senát prijal záver, že dohoda podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia musí byť určitá, čo do obsahu ako aj subjektov, ktorých sa má určenie uplatniteľných právnych predpisov týkať a súčasne musí byť zachytená v akomkoľvek formáte a založená do spisu.

36. Vzhľadom na uvedené argumenty kasačný súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie žalovanej vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, keď žalovaná bez zákonného dôvodu predčasne posudzovala existenciu sociálneho poistenia podľa právnych predpisov Slovenskej republiky bez toho, aby bola legislatíva záväzne určená postupom ustanoveným v koordinačných nariadeniach a v nich určeným príslušným orgánom. Preto podľa § 462 ods. 2 SSP rozsudok Krajského súdu Žilina sp. zn.

28Sa/19/2018 zo dňa 15.01.2019 zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zrušil a vec jej vrátil na ďalšie konanie.

37. V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom kasačného súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy, prípadne využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1.

38. O náhrade trov konania ako trov kasačného konania kasačný súd rozhodol v súlade s § 467 ods. 1 a 2 v spojení s § 167 ods. 1 SSP tak, že úspešnej žalobkyni priznal náhradu trov konania. Ďalšiemu účastníkovi v súlade s § 169 SSP náhradu trov konania nepriznal.

39. Toto rozhodnutie prijal senát pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.